

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni rač. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „NAŠ DOM“

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška c. 5.
Telefon 2113

Cene inseratom: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/2 strani
Din 250.—, 1/4 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Volitve občinskih odborov.

»Službeni list banske uprave dravske banovine« je objavil 29. apr. 1933 zakon o občinah, ki ga je sklenila narodna skupščina na seji 23. febr. 1933, senat pa 9. marca in ki ga je Nj. Vel. kralj potrdil 14. marca 1933. Zakon je že dobil obvezno moč. Iz tega obsežnega zakona bomo v naslednjem objavili glavne določbe za volitve občinskega odbora.

Število odbornikov. Kdo sme voliti ter biti izvoljen.

Občinski odbor sestoji v občinah od 3000 do 5000 prebivalcev iz 24 odbornikov, od 5000 do 8000 prebivalcev iz 30, od 8000 ali več prebivalcev iz 36, kjer pa je število prebivalcev izjemoma manjše ko 3000, iz 18 odbornikov. Občinski odbor se voli z občnim, enakim, neposrednim in javnim glasovanjem na 3 leta. Volilno sposobnost imajo vsi prebivalci, ki so vpisani v volilni imenik občine po zakonu o volilnih imenikih. Za občinskega odbornika more biti izvoljen tisti član občine, ki ima volilno pravico po zakonu o volilnih imenikih, ki je dovršil 25 let in od izvolitve ni izključen. Osebe, ki ne govorijo in ne pišejo službenega jezika, in osebe, ki so v aktivni državni ali samoupravni službi, kakor tudi duhovniki, ne morejo biti postavljeni za kandidata na prvih šestih mestih kandidatne liste.

Kandidatne liste.

Volitve se vršijo po kandidatnih listah, ki morajo vsebovati toliko kandidatov in namestnikov, kolikor ima občina odbornikov. Na teh listah mora biti zabeleženo rodbinsko in rojstno ime, poklic in stan kandidatov in namestnikov, datum in kraj izdaje in podpis predlagateljev. Kandidatna lista sme imeti svojega predstavnika ali namestnika v volilnem odboru. To se označi na listi pod imeni kandidatov. Pri občinah, kjer se glasuje na več krajih, se določita predstavnik in namestnik lahko za vsak kraj. Kandidatna lista se preda v dveh izvornih izvodih pristojnemu sreskemu, odnosno okrožnemu sodišču v potrditev neposredno, ali preko predsednika občine vsaj 8 dni pred volitvami. Če se je lista predala predsedniku občine, jo mora ta poslati sodišču v postopanje v 24 urah. Liste predata dva pismena predlagatelja, katerih izjave se vzamejo na zapisnik. Z izvornimi listami se preda tudi pismeni pristanek kandidatov za odbornike in

namestnike in po en izvod kandidatne liste za vsako volišče brez imena predlagateljev. Sodišče pregleda listo v 48 urah od prejema in jo potrdi, ko se uveri, da je predpisno sestavljena. Drugače jo zavrne, o čemer obvesti vlagatelje z odločbo. Od potrjene liste obdrži sodišče en izvod za svoj arhiv, enega izroči vlagateljem, liste brez imen predlagateljev pa pošlje občini, da jih preda volilnim odborom. Odločba sodišča o zavrnitvi in potrditvi kandidatnih list je dokončna. Kandidatna lista se sme poslati sodišču tudi priporočeno po pošti. Dan oddaje na pošto se smatra kot dan predaje sodišču. Liste, potrjene od sodišča, se ne smejo več popravljati in spreminjati, razen če od dneva, ko je lista potrjena, pa do dneva volitve kak kandidat umrje ali izgubi pogoje, določene z zakonom. Takšna sprememba je dopustna samo do tretjega dne pred volitvami. Taka spremenjena lista se preda iznova sodišču v potrditev. Natančnejše odredbe o sestavi kandidatnih list, o sestavi in poslovanju volilnih odborov in o postopanju pri glasovanju predpiše z uredbo za vsako banovino banovinski svet. To uredbo razglasi ban po predhodni odobritvi ministra za notranje posle.

Kako se vrši volitev. Volilni odbor. Glasovanje.

Redne volitve za občinske odbornike odredi ban po pooblastitvi ministra za notranje posle. Glasuje se po volilnih imenikih na toliko mestih, kolikor je teh imenikov, volišče pa mora biti v območju iste občine. Dan volitev, kraj, kjer se glasuje, in poslopja, kjer se glasuje, objavi občinska uprava najmanj 30 dni pred dnem, določenim za volitve; v ta rok se ne štejeta dan oglasa in dan volitev. Za vsak kraj, kjer se glasuje, se sestavi volilni odbor, ki sestoji iz 3 članov in prav toliko namestnikov. V takih občinah, kjer se glasuje na več krajih, posluje tudi glavni volilni odbor, ki sestoji iz vseh predsednikov poedinih volišč in enega občinskega odbornika ali njegovega namestnika. Volilni odbori sklepajo z večino glasov. Ob enaki razdelitvi glasov velja, da je usvojeno to, za kar je glasoval predsednik. Predstavniki kandidatnih list imajo pravico prisostvovati poslovanju volilnega kakor tudi glavnega volilnega odbora ves čas in podajati pripombe, ki se vpišejo na zahtevo v zapisnik. Volilni odbor ne sme niko-

mur zabraniti, da glasuje, kdor je vpisan v volilni imenik. Volilci smejo glasovati vsak samo enkrat, samo osebno, samo na volišču svoje občine in samo za eno izmed potrjenih kandidatnih list. Predsednik in člani volilnih odborov glasujejo na tistem volišču, kamor so odrejeni. Nihče ne sme stopiti na volišče pod orožjem ali z orodjem, porabnim za boj. Nobeno oblastvo ne sme v nobenem primeru klicati volilca na odgovor zaradi glasu, ki ga je oddal pri volitvah. Glasovanje traja neprekinjeno od 7. do 18. ure. Ob 18. uri se dvorišče ali poslopje zapre in se ne sme nihče več noter pustiti, nadaljevati pa se mora sprejemanje glasov tistih volilcev, ki so na dvorišču ali v poslopju, dokler ne glasujejo vsi, naj to traja kolikorkoli. Ves čas glasovanja se mora voditi zapisnik o vsem, kar se godi in kar smatra katerikoli član volilnega odbora za vredno, da se zapiše. Zapisnik podpišejo vsi člani odbora. Vsak član odbora sme oddati ločeno mnenje in podajati svoje pripombe. Na dan volitev, na dan pred volitvami in na dan po volitvah je prepovedano točiti ali kakorkoli dajati alkoholne pijače.

Proglasitev izvoljenih.

Če je več kandidatnih list, proglasi volilni odbor, odnosno glavni volilni odbor, da sta izvoljeni dve tretjini kandidatov s tiste liste, ki je dobila največje število glasov. Če dobita dve najmočnejši kandidatni listi enako število glasov, je treba volitve drugo nedeljo ponoviti. Ostanek odborniških mest se dodeli kandidatom tako-le: število glasov vsake ostalih kandidatnih list, prav tako pa tudi število glasov najmočnejše kandidatne liste, če je dobila absolutno večino glasov, se deli z 1, z 2, s 3 in tako po vrsti, pa se vzame z list, ki imajo največji količnik, po vrsti po en odbornik do potrebnega števila. Če dva kandidata ne moreta priti v odbor, ker imata enak količnik, odloči žreb, kateri izmed njiju pride v odbor. Če se glasovanje na dan volitev radi nereda ali iz kakršnihkoli razlogov ne izvrši na enem ali več voliščih, odredi volilni odbor takoj, da se vrši glasovanje na vseh teh krajih prihodnjo nedeljo. Kakor določa člen 69 tega zakona je predsednik občine (župan) oni odbornik, ki je izvoljen kot nosilec najmočnejše kandidatne liste.

Pritožba zoper nepravilnosti volitev.

Zoper nepravilnosti volitev ima vsak vpisani volilec pravico pritožbe na pristojno upravno sodišče v roku 8 dni, ra-

čunaje od dne volitev. Pritožba se preda predsedniku občine, ki jo mora poslati upravnemu sodišču z dotičnimi spisi v rešitev v dveh dneh po izteku roka za vlaganje pritožb. Pritožnik sme poslati prepis pritožbe tudi neposredno odločujočemu oblastvu, ki ga smatra za izvirnik, če ne pošlje občina v zakonitem roku izvirnika. O pritožbah se mora izdati odločba v mesecu dni po prejemu spisov. Zoper to odločbo ni nadaljnega pravnega sredstva. Če se volitve radi nepravilnega postopanja volilnega odbora razveljavijo, se morajo vršiti naj-

kasneje v mesecu dni nove volitve. Postavi se nov volilni odbor, kandidatne liste pa ostanejo iste. Če se razveljavijo volitve radi drugih nepravilnosti, se pa morajo izvršiti nove volitve v dveh mesecih in obnoviti celotno predvolitveno postopanje. Glede kaznivih dejanj pri občinskih volitvah in kazenskega postopanja se morajo uporabljati smiselno tudi zakonski predpisi o volitvah narodnih poslancev. Denarne kazni, izrečene o volilnih kaznivih dejanjih, se izrekajo v korist občine.

— — —

V NAŠI DRŽAVI.

Osnovanje dveh novih političnih strank. Pod tem naslovom je »Hrvatska Straža«, katoliški hrvatski dnevnik v Zagrebu, preteklo sredo v dopisu iz Sarajeva objavila naslednje: »Sarajevski časnik »Snaga« je te dni prinesel članek dr. Živka Topaloviča pod naslovom »Ali naj obnovimo politično delo.« Iz tega članka se jasno vidi, da name-rava dr. Topalovič kmalu osnovati socialistično stranko v Jugoslaviji na temelju obstoječih zakonskih predpisov. V tem članku je tudi začrtal glavne poteze bodočega programa in navedel razloge, zakaj se je odločil za ta korak. Znani voditelj takozvanega »moralnega pokreta« iz Sarajeva Milenko Vido-vič je izjavil poročevalcu sarajevskega »Jugoslovanskega lista«, da se je odločil ustanoviti svojo politično stranko. Kakor je znano, so doslej potrjena pravila dveh strank: Jugoslovanske radikalne kmetske demokracije in Jugoslovanske narodne stranke.«

V DRUGIH DRŽAVAH.

Iz Avstrije. Razmerje med Avstrijo in Nemčijo je precej napeto, ker avstrijska vlada noče dati hitlerjvcem iz Nemčije svobodnih rok. Hitlerjevci iz Nemčije pozivajo Nemce, naj bojkotirajo avstrijska zdravilišča in letovišča. Avstrijski prosvetni minister dr. Anton Rintelen je podal zveznemu kanclerju svojo ostavko, na katero je nato pristal

tudi zvezni predsednik Miklas. Začasno vodstvo prosvetnega ministrstva je Miklas poveril pravosodnemu ministru dr. Kurtu Schuschniggu. Dr. Rintelen je utemeljil svoj odstop s preobremenitvijo, češ, da zahtevajo razmere na Štajerskem, da se popolnoma posveti svojemu delu kot štajerski deželni glavar.

Hehenzoellernci v Hitlerjevli stranki. Bivši nemški kronprinc - prestolonaslednik Viljem se je dal vpisati v avtomobilski odsek Hitlerjeve stranke. S tem je postal član te stranke, v kateri je njegov brat Avgust Viljem narodni poslanec.

Japonci popolni zmagovalci nad Kitajci. Japonske čete so zasedle brez odpora nekdanjo kitajsko prestolico Peking in s tem dosegle popolno zmago nad Kitajci. Po umiku kitajskih čet iz Pekinga je bilo med zastopnikom kitajske vlade in Japonci sklenjeno premirje pod naslednjimi pogoji: Kitajska armada mora izprazniti vse ozemlje med Velikim zidom in Rumeno reko. Japonci se niso zavezali, da ne bodo zasedli Pekinga in Tijencina, ampak so samo obljubili, da ostanejo na svojih postojankah, dokler se v Pekingju ne ustanovi kitajska vlada ki bo po godu Japonske. Splošno se govori, da bode predsednik te nove kitajske vlade general Huangfu, ki je v prvi vrsti delal za mir med Japonsko in Kitajsko. Ako pa bi se taka vlada ne mogla sestaviti, in bi v Pekingju radi tega nastali neredi, vsled katerih bi bile ogrožene koristi Japonske, bi Japonska vkorakala v Peking in Tijencin. Vsako novo zbiranje kitajskih čet v tem ozemlju bi se smatralo kot novi povod za vojno.

— — —

priliki so Hrvatje poklonili Sv. Očetu kot hrvatski narodni dar prelepo spomenico. To je prekrasna knjiga, vezana v kožo in srebro in na uprav umetniški način napisana na pergament. V tej spominski knjigi so zapisani vsi važni dogodki iz hrvatske zgodovine, zlasti oni, ki kažejo ozko zvezo med papeštvom in hrvatstvom. Že leta 640 je papeštvo stopilo v stik s hrvatstvom, in sicer po papežu Ivanu IV., ki je bil po rojstvu Dalmatinec. Papež Ivan VIII. je leta 879 na grobu sv. Petra svečano blagoslovil hrvatskega kneza Branimira. Papež Ivan XI. je leta 925 podelil hrvatskemu kralju Tomislavu kraljevski naslov. Papež Gregor VII. je dal l. 1076 po svojem odposlancu kronati Dimitrija Zvonimira kot kralja Hrvatske in Dalmacije. Papež Leon X. je banuškofo Petru Berislaviču, junaškemu boritelju zoper Turke in branitelju zapadne kulture, poklonil meč ter je leta 1519 imenoval Hrvatje predzidje krščanstva. Papež Aleksander VII. je daroval Nikolaju Zrinskemu svojo sliko v znak priznanja za junaštvo, ki ga je pokazal v bojih zoper turške napadalce. Rimski papeži so tudi vedno podpirali hrvatsko prosveto. Hadrijan II. je položil na oltar sv. Petra prevod evangelija v staroslovenskem jeziku. Inocenc X. je dal leta 1649 natisniti prvi hrvatski slovar. Leon XIII. je leta 1901 osnoval v Rimu zavod sv. Hieronima za višjo vzgojo hrvatskih duhovnikov. Ti in slični dogodki so kratko zabeleženi v spominski knjigi, ki so jo Hrvatje poklonili preteklo sredo papežu Piju XI. V jubilejnem letu 1925 so mu darovali umetniško izdelan kelih, letos pa opisano spominsko knjigo, ki bo shranjena v vatikanskem arhivu.

Nemški katolicizem se ne da potisniti v zakristije. Kulturne sile katolicizma so jako velike, gotovo največje na svetu, ako smatramo kulturo z duhovne, srčne, moralne strani. Radi te svoje izredne kulturne sile je katolicizem najboljši zaveznik države in vlade, ako se slednja hoče boriti za duhovni in moralni preporod ljudstva, osebno mladine, ter zaježiti pogubonosno povodenj materializma in komunizma. To je najbrž uvidel tudi Hitler in zato doslej ni dovolil, da bi katoliške prosvetne in zlasti mladinske organizacije prišle pod sekiro hitlerjanskega državnega izenačenja. V protestantovsko-zagrizenih, katolicizmu sovražnih krogih narodno-socialistične stranke je obstajala in še sedaj obstoja namera, da se »državno izenačijo«, to se pravi: razpustijo vse katoliške prosvetne organizacije. Katoliški nemški škofje pa so odločno nastopili proti taki nakani ter izjavili, da bi razpust katoliških prosvetnih organizacij pomenjal borbo zoper katoliško Cerkev. Ako se namreč katoličanom pusti neka svoboda — in še ta pod državno kontrolo — samo še v zakristiji in v cerkvi, to ni več svoboda polnovrednega državljanja, marveč nje-no surovo zatiranje v prvobitnih nara-vnih pravicah. Pred to katoliško odločnostjo se je hitlerizem umaknil. Breslavski kardinal dr. Bertram je v pomirjenje katoličanov, ki so se ball razpusta svojih mladinskih, moških in ženskih organizacij in katoliških sta-

Papež zapustil Vatikan. Na praznik Kristusovega Vnebohoda zjutraj je papež zapustil Vatikansko mesto ter se v avtomobilu peljal v Lateran. Pred durmi lateranske palače, kjer so svojčas papeži stanovali, ga je sprejel monsignor Ercole, ravnatelj misijonskega muzeja. Papež je potem pregledal muzej ter pogledal dvorano papežev. Pred vrati veličastne lateranske cerkve se je med tem zbrala velika množica ljudstva, med njimi tudi mnogo inozemskih romarjev. V slovesni procesiji se je papež podal v spremstvu svoje garde v cerkev, s katere je plapolala papeška zastava. Papež je opravil sv. mašo, ka-

teri je prisostvoval bivši španski kralj s princesinjami, predsednik irske vlade de Valera in člani diplomatskega zbora. Po sv. maši je papež podelil z balkona lateranske cerkve navzoči velikanski množici svoj blagoslov. Navzočih je bilo preko 100.000 ljudi. Ljudje so papeža pozdravljali z navdušenimi vzkliki.

Hrvatje v Rimu. Pretekli teden so hrvatski romarji bili v Rimu. 300 oseb se je pod vodstvom hrvatskih škofov s hrvatskim metropolitom zagrebškim nadškofom dr. Bauerjem na čelu udeležilo tega romanja. Obiskali so znamenite rimske cerkve, zlasti tista svetišča, kojih obisk je predpisan za dosego odpustkov letošnjega svetega leta. Najgloblji vtis je napravil na hrvatske romarje sprejem pri Sv. Očetu na dan pred Kristusovim Vnebohodom. Ob tej